УДК 336.1

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИЙ ТА НОРМАТИВНИЙ АСПЕКТИ БЕЗПЕКИ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ

Б. Сват, д .е. н., професор, Вища банківська школа, Вроцлав,
b.swat@wp.pl

Методологія дослідження. Стаття підготовлена на основі результатів дослідження, базованих на інституціональному підході до дослідження економічних явищ і процесів, позитивному і нормативному аналізі. У якості конкретних методів застосовано: рівноважний підхід – при визначенні стійкості та стабільності фінансової системи; системний аналіз – при виявленні джерел системного ризику фінансової сфери і способів його регулювання.

Результати. Стабільна фінансова система розглядається як необхідна умова економічного зростання, стабільності цін та досягнення цілей, поставлених державною економічною політикою, а її дестабілізація призводить до різним негативним впливам на економіку. За таких умов фінансові інститути, спрямовані на ефективне управління ризиками, мають бути стійкими. На основі аналізу останніх досліджень показано, що криза фінансової системи завжди була пов’язана із значними економічними витратами.

Головною умовою забезпечення фінансової стабільності є банківські депозити, однак криза одного банку може покласти початок ланцюговій реакції, яка здатна спровокувати кризу навіть в інших банках, які нормально управляються. У даному випадку джерела системного ризику необхідно шукати в основі сильних зв’язків, що існують між банками посередництвом міжбанківських (незабезпечених) депозитів, системи взаємних розрахунків і послуг, які надаються банком-кореспондентом, а також трансакціях в фінансових інструментах.

Визначені особливості виникнення та переборення фінансової кризи в банківському секторі, а саме: швидкість розповсюдження кризових явищ, широта охоплення великого числа суб’єктів, багато численність банкрутств, зростання факторів негативного впливу на кредиторів,швидке розповсюдження на інші сфери економіки.

Обговорюється сучасна архітектура системи мережі безпеки і напрями необхідних змін. Розглядаються наступні моменти: організаційна структура

фінансової мережі безпеки, система нагляду за кредитними установами, роль і основні функції нового капіталу в побудові фінансової структури центральних банків, а також програма забезпечення вкладів.

Новизна. Виявлено, що за останні декілька років трансформація глобальної фінансової системи по всьому світу посилила вплив фінансової кризи, яка тільки додала проблем. У той же час міжнародна практика та світовий досвід демонструють, що фінансова система користується тільки відпрацьованими методами у питаннях антикризового регулювання, що часто не призводить до очікуваних результатів. Підкреслюється необхідність модернізації старих систем регулювання у різних країнах світу.

Практична значущість. Обґрунтовуються наступні тенденції: перехід до ринкової економіки, об єднання, глобалізація. Запропоновано основний принцип, який необхідно застосовувати у всіх системах регулювання – підтримка відповідних пропорцій між ринковою дисципліною і захистом, а також співробітництво між інститутами мережі безпеки як на національному, так і міжнародному рівнях.

Ключові слова: система фінансового захисту, кредитні установи, капітал, центральні банки, схеми гарантування вкладів фізичних осіб, фінансова стійкість.

Література

1. A. Ostaecka, Kryzysy bankowe i metody ich przezwyciê¿ania, PWN, Warsaw, 2009, p. 19.
2. ECB's annual report, Frankfurt on the Main, 2009.
3. The Federal Reserve Bank was established in 1913 pursuant to the Federal Reserve Act.
4. FDIC was established in 1933 pursuant to a separate act.
5. O. Szczepañska, Stabilnoœc finansowa jako cel banku centralnego, PWE, Warsaw, 2008, pp. 50–61.
6. M. Iwanicz-Drozdowska, Bezpieczeństwo rynku usług finansowych. Perspektywa UE, PWE, Warsaw, 2008, p. 91.
7. W. Baka, Bankowoœc centralna, funkcje-metody-organizacja, PWE, Warsaw, 2001, p. 78.
8. C. Kosikowski, Prawo finansowe w Unii Europejskiej, PWN, Bydgoszcz-Warsaw, 2008, p. 217.
9. A. Jurkowska-zeidler, Bezpieczeństwo rynku finansowego w œwietle prawa Unii Europejskiej, PWN, Warsaw, 2008, p. 248.
10. J. Koleśnik, «Nowa Umowa Kapitałowa, Dyrektywa CRD»
11. Directive 1994/19/CE of 30th May 1994 on deposit guarantee schemes (OJ EU of 1994, L135/5).
12. OJ L 2009 68/3 of 13th March 2009.